

Activiteitenplan

Initiatief Uitvoeringsagenda Faro

Dit model voor een activiteitenplan hoort bij de Subsidieregeling Uitvoeringsagenda Faro. Uw activiteitenplan met bijhorende begroting dienen ter beoordeling van uw initiatief. Hiertoe plaatst u enerzijds uw activiteitenplan op <https://faro.cultureelerfgoed.nl> (het Faro platform). Deelnemers van het platform kunnen op deze manier een reactie geven op uw initiatief. Anderzijds legt u zowel het(zelfde) activiteitenplan als ook de begroting voor door dit toe te sturen aan faro@cultureelerfgoed.nl. Op het Faro platform vindt u meer informatie over de procedure en criteria.

Vul onderstaande gegevens in:

Naam aanvrager: Erfgoed Leiden en Omstreken (Gemeente Leiden)
Contactpersoon: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Telefoonnummer: [REDACTED]

Naam initiatief: Waarden vanuit het Levend Geheugen
Totale kosten: €138.143,28
Gevraagde subsidiebijdrage: €114.168,00
Bedrag cofinanciering door derden: nntb
Bedrag eigen bijdrage: €109.768,00
Inzet vrijwilligers in uren: 1396 uur

Activiteitenplan

1. Met welke vorm(en) van cultureel erfgoed heeft uw initiatief van doen? (u kunt meerdere vakjes aankruisen)

- Integrale benadering van cultureel erfgoed
- Archeologie
- Gebouwd en aangelegd (groen) erfgoed
- Cultuurlandschap
- Roerend erfgoed
- Mobiel erfgoed
- Immaterieel erfgoed
- Oral History
- Archieven
- Digital born erfgoed
- Andere vorm, te weten Klik of tik om tekst in te voeren.

2. Geef een korte omschrijving van het initiatief, waarin u beknopt de aanleiding, de hoofdactiviteit en het doel formuleert.

Aanleiding

De bestaande 'Waarderingscriteria bouwkunst', ontwikkeld door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed bieden, bieden bij het waarderen van de leefomgeving onvoldoende ruimte voor het bewonersperspectief. Dit initiatief richt zich op een inclusieve waarderingsmethodiek voor naoorlogs ruimtelijk erfgoed, maar is algemeen toepasbaar bij cultuurhistorische analyses en waarderings van de leefomgeving.

Hoofdactiviteit

Hoofdactiviteit is het tot stand brengen van een inclusieve waarderingsmethodiek. Dit bouwt voort op een eerste, reeds afgeronde fase van het onderzoek. Daarin maakten we met nieuwe waarderingscriteria, waaronder de 'gebruikerswaarde', een inventarisatie en waardering van de ruimtelijke objecten in Leiden uit de periode 1970-1990. In de tweede fase, waarover dit activiteitenplan gaat, scherpere we de waarderingsmethodiek verder aan en maken we deze definitief. Die methodiek is niet specifiek Leids, of alleen geldend voor de recente bouwperiode, maar algemeen geldend voor al het gebouwd erfgoed in de leefomgeving.

De geplande activiteiten krijgen vorm middels een iteratief proces met de bewoners van de vier onderzochte wijken. De uitkomst van het proces staat, met andere woorden, nog niet vast en ontwikkelt zich gaandeweg en is afhankelijk van de bewoners. De vier wijken hebben ook hun eigen karakteristieken, zowel ruimtelijk als sociaal-maatschappelijk. Wel staat vast dat voor de vier betreffende wijken de eerste activiteit de vorm van een marktdag krijgt. Op zo'n dag staan we – samen met een groep studenten Antropologie van de Universiteit Leiden (zie samenwerking) - met een marktkraam op de wijkmarkt en brengen we met behulp van *counter mapping* en een kort interview belangrijke plekken in kaart. Counter mapping is een methode waarbij je sociale processen, emoties of zintuigelijke waarnemingen op een kaart vastlegt. We bouwen daarbij voort op de ervaring die we al bij één van de vijf wijken hebben opgedaan in Fase 1 van het onderzoek. De specifieke invulling van de tweede vervolgactiviteit in elk van de wijken hangt af van de bewoners. Een wijkscan door onze samenwerkingspartners in Leiden (Leren met de Stad, en Kenniscentrum KCPEG) kan daarbij behulpzaam zijn. Dat alles maakt dat de invulling van de tweede activiteit per wijk kan verschillen. Tot slot volgt een terugkoppeling, waarvan de vorm ook afhangt van de bewoners.

Tijdens de verschillende wijkactiviteiten toetsen we allereerst in hoeverre de gemaakte selectie van 180 gebouwen en objecten van Fase 1 overeenkomt met wat bewoners zelf belangrijke plekken vinden in hun wijk. Dat kan betekenen dat de inventarisatie aangevuld moet worden met nieuwe objecten. Verder levert het aanvullende informatie op over de gebruikerswaarde van de al bestaande selectie. De gebruikerswaarde van de bestaande selectie van 180 objecten dienen we dan ook verder

aan te vullen. Het bevragen van bewoners is een belangrijke stap om het criterium de 'gebruikerswaarde' zo compleet mogelijk te maken.

De wijkactiviteiten zijn een instrument om bewoners actief te laten participeren in de waardetoekenning van hun wijk. Met het oog op de toekomst worden ook thema's verzameld die raken aan de ruimtelijke kernkwaliteiten van de wijk. Zo vormen de wijkactiviteiten ook een springplank voor het nadenken over de toekomst van die wijken. Welke thema's en onderwerpen vinden de bewoners zelf belangrijk? En wat voor projecten zijn hierbij te bedenken? Een concrete vorm van participatie is bijvoorbeeld door samen te gaan ontwerpen. Zo kunnen wijkbewoners in een ontwerpatelier samen met architecten en stedenbouwkundigen werken aan belangrijke thema's. Bijvoorbeeld aan energietransitie of klimaatadaptatie en veranderende gezinssamenstellingen. Of specifieke aanpassingen aan de woning die voortkomen uit een veranderende wooncultuur.

Doel

Door het organiseren van de wijkactiviteiten is sprake van co-creatie bij de waardetoekenning en veranderen bewoners in *partners*. Dat levert bewustwording op van het post65-erfgoed in hun wijk. Het vergroot de leesbaarheid van de eigen leefomgeving. Die leesbaarheid draagt bij aan de toe-eigening en de betrokkenheid van bewoners. We verwachten ook bronnen inzichtelijk te maken die bewoners zelf thuis hebben liggen, zoals fotoboeken en films. Deze zijn belangrijk voor de gebruikerswaarde. Uit Fase 1 van het onderzoek bleek al dat bewoners tijdens de eenmalig gehouden marktdag zelf dergelijk materiaal meenamen naar onze marktkraam. Tenslotte zijn de wijkactiviteiten een middel om medestanders te vinden die betrokken willen zijn bij de vervolgstappen gericht op toekomstige vraagstukken, zoals de eerder genoemde ontwerp ateliers. Het project kan zo als bouwsteen bijdragen aan brede welvaart, dat zowel aan de kwaliteit van leven in het hier en nu raakt als de toekomst.

3. Omschrijf wat het beoogde eindresultaat is.

Het beoogde eindresultaat is de ontwikkeling van een algemeen toepasbare methode bij cultuurhistorische analyses en waarderingen van de leefomgeving, inclusief het bewonersperspectief.

4. Neem hieronder puntsgewijs op welke deelactiviteiten of processtappen worden uitgevoerd. Ga daarbij uit van maximaal 8 activiteiten/processtappen. Omschrijf per activiteit/processtap:

- de aard, omvang, duur en wijze van uitvoering van de activiteit;
- de doelstelling, resultaten of producten.

Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.

Activiteit 1: Opstart project

Vorbereiden wijkactiviteiten, opstellen onderzoeksvragen, workshop interviewen bewoners, voorbereiding en begeleiding studenten Antropologie van de Universiteit Leiden, communicatiewerkzaamheden zoals voorbereidend drukwerk, voorbereiding verwerken data door een dataspecialist en projectleider e-erfgoed. Duur: 2-4 maanden.

Activiteit 2: Wijkactiviteiten + verzamelen data

Verzamelen van informatie onder de bewoners van de verschillende wijken. In elke wijk krijgt de eerste wijkactiviteit de vorm van een marktdag, omdat we daar in Fase I van het onderzoek goede resultaten mee hebben geboekt. Op de marktdag verzamelen we informatie onder de bewoners van de verschillende wijken d.m.v. *counter mapping* en korte interviews. Dit wordt gedaan door de studenten en onder begeleiding van medewerkers van Erfgoed Leiden.

Na de eerste marktdag kan blijken dat de vervolgactiviteiten een andere vorm hebben, naar wens van de bewoners. Denk bijvoorbeeld aan een gezamenlijk wandeling door de wijk, aanschuiven bij een bestaand groepsoverleg in de buurthuizen, of de inzet van dagboekrapportage door een groep bewoners. Duur: doorlooptijd van een jaar, van januari 2024 tot januari 2025.

Activiteit 3: Tussentijds contact en terugkoppeling

Na de wijkactiviteiten werken de studenten aan een duurzame relatie met de bewoners van de wijken. Zij houden onderling contact, verzamelen aanvullende data en houden hen op de hoogte van ontwikkelingen. De communicatiemedewerker van Erfgoed Leiden is hier ook bij betrokken. Duur: 4-5 maanden (overlap met verwerking data).

Activiteit 4: Verwerking van alle data

Het omzetten van de verzamelde kwalitatieve data naar kwantitatieve data. Dit wordt gedaan door de studenten, na afloop van elke wijkactiviteit. Een dataspecialist van Erfgoed Leiden heeft een

begeleidende rol. De onderzoekers van het Kenniscentrum KCPEG hebben hierin een adviserende rol. Het onderzoek wordt uiteindelijk door de studenten gepresenteerd aan Erfgoed Leiden. Duur: doorlooptijd van circa een jaar.

Activiteit 5: Publicatie

Erfgoed Leiden verwerkt de bevindingen uit het onderzoek van de studenten en schrijft een nieuwe methodiek/publicatie. Het redigeren van de publicatie is hier ook onderdeel van. Duur: 6 maanden.

Activiteit 6: Presentatie eindresultaten in de wijken

Erfgoed Leiden presenteert de resultaten en de nieuwe methodiek op wijkfeesten of een andersoortig evenement. Inzet communicatiemiddelen zoals huis-aan-huis bladen, wijkverenigingen, pers, website, social media etc. hoort hierbij. Duur: 2 maanden (overlap met delen met erfgoedveld).

Activiteit 7: Delen met het erfgoedveld

Het delen van de nieuwe methodiek delen met het erfgoedveld. Hieronder verstaan wij o.a. het verspreiden van onze publicatie/nieuwe methodiek, het schrijven van artikelen in vakbladen, het bijwonen van symposia en presentaties en het plaatsen van artikelen op onze eigen website. Duur: 2 maanden (overlap met presentatie eindresultaten).

5. Planning: geef aan hoe de deelactiviteiten/processtappen in de tijd worden uitgevoerd.

Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.

Zie aparte bijlage '10072023_Tijdspad_def

In de Uitvoeringsagenda Faro – deel I is door het erfgoedveld opgetekend wat de betekenis is van het Verdrag van Faro voor de Nederlandse erfgoedzorg en hoe het daar invulling aan wil geven. Om in aanmerking te komen voor een financiële bijdrage moet uw initiatief bijdragen aan de implementatie van het Verdrag van Faro in het functioneren van de Nederlandse erfgoedzorg. De mate waarin uw initiatief hieraan voldoet wordt meegenomen in de beoordeling. Daarover gaan de volgende vijf vragen.

6. Aan welke Faro-kernwaarde(n) zoals opgenomen in de Faro Uitvoeringsagenda – deel I voldoet het initiatief?

- Participatie in de volle breedte
- Open houding voor andere erfgoedopvattingen
- Erfgoed midden in de samenleving

7. Omschrijf op welke wijze het initiatief voldoet aan de geselecteerde Faro-kernwaarde(n).

Klik of tik om tekst in te voeren.

Participatie in de volle breedte

Bewoners worden tijdens wijkactiviteiten gevraagd om de reeds gemaakte selectie van zo'n 180 gebouwen en objecten te verifiëren. Missen ze gebouwen of plekken, of hebben ze een andere waardering voor de gebouwen uit de selectie? Bronnen die bewoners zelf thuis hebben liggen - fotoalbums en films - maken we daarbij inzichtelijk, omdat deze bijdragen aan het waarderingscriterium gebruikerswaarde dat onderdeel is van onze 'Leidse aanpak'. We luisteren naar ieders perspectief, mening en kennis. Op deze manier onderzoeken we of de inventarisatie overeenkomt met wat bewoners zelf belangrijke plekken vinden in hun wijk. Dit is niet enkel voor het vinden van draagvlak, want de selectie zou er na afloop van de wijkactiviteiten heel anders uit kunnen zien.

Door bewoners te informeren over ons onderzoek en ze actief te betrekken bij de waardetoekening van hun wijk, veranderen zij in *partners*. Dit bevordert de relatie tussen de gemeente en haar bewoners en verhoogt het draagvlak, de kennis en het begrip voor erfgoed in de leefomgeving. Specifiek gaat het in ons onderzoek om post65-erfgoed. Heel belangrijk is ook dat het ruimte creëert voor toekomstige relaties en samenwerkingsverbanden. Dat is ook met de invoering van de nieuwe Omgevingswet in het achterhoofd. Een concrete vorm van participatie is bijvoorbeeld door samen te gaan ontwerpen. Zo kunnen wijkbewoners in een ontwerpatelier samen met architecten en stedenbouwkundigen werken aan belangrijke thema's. Bijvoorbeeld aan energietransitie of klimaatadaptatie en veranderende gezinssamenstellingen. Of specifieke aanpassingen aan de woning die voortkomen uit een veranderende wooncultuur.

Open houding voor erfgoedopvattingen

Veel post65-erfgoed wordt door velen nog niet als erfgoed gezien. Een gevolg is dat gebouwen of objecten van betekenis onder druk staat en worden gesloopt of onherkenbaar worden getransformeerd. Hoe kunnen we dit gebouwde of aangelegde erfgoed beschermen en waarderen? Door bewoners en andere betrokkenen zoals stedenbouwkundigen actief te betrekken bij de waardetoekenning van die wijken en/of objecten, wordt het bestaande, gedefinieerde erfgoed verrijkt.

Erfgoed midden in de samenleving

Post65-erfgoed maakt deel uit van mensen hun directe leefomgeving. Binnen ruimtelijke ontwikkeling wordt de werking van erfgoed al wel erkend als richtinggevende kwaliteit – alleen zijn de waarderingscriteria die nu gehanteerd worden volgens ons niet volledig. Dit initiatief – de ‘Leidse aanpak’ – voegt een nieuw criterium toe: de gebruikerswaarde. Bewoners geven namelijk zelf betekenis aan hun huis en omgeving. De leefomgeving wordt niet alleen bepaald door de bouwers, ontwikkelaars en overheden, maar juist ook door bewoners en gebruikers. Door de manier waarop we leven, geven we zelf vorm aan de ruimte die we bewonen en gebruiken. Dit initiatief raakt thema’s aan als wijkverbetering, leefbaarheid en sociale cohesie. Het is daarmee een bouwsteen voor brede welvaart.

8. Aan welke thema(s) en de daarbij door het erfgoedveld geformuleerde doelen (inzet) in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I draagt uw initiatief bij? (er zijn meerdere thema’s mogelijk)

- Erfgoed als hulpbron en partner in het sociale domein
- Democratische vernieuwing
- Dynamische leefomgeving
- Waarderen van erfgoed
- Meerstemmigheid
- Oral History
- Digitaal erfgoed
- Archieven
- Archeologie
- Caribisch Nederland
- Internationaal
- Erfgoedbewustzijn en educatie
- Ondersteuning erfgoedparticipatie
- Opleidingen
- Werkwijzen en wegwijzen
- Financiering erfgoedinitiatieven

9. Omschrijf voor de door u geselecteerde thema’s hoe uw initiatief aansluit bij de in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I omschreven doelen en vraagstukken. Raadpleeg voor de beantwoording van deze vraag de uitwerking van de thema’s in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I.

Democratische vernieuwing

Dit initiatief speelt in op welk erfgoed van belang is en hoe we daar samen voor zorgen. Door een nieuwe en heel concreet toepasbare methodiek te ontwikkelen, kunnen we post65-erfgoed zo nodig (her)bestemmen in plaats van slopen of onherkenbaar transformeren. Door burgers actief te betrekken bij de waardetoekenning en eventuele herbestemming van hun wijk, ontstaat er (zelf)bewustzijn en een wederkerige relatie tussen de burger en de gemeente. Het draagt zo bij aan gemeenschapsvorming. Verder wordt er in de toekomst gezamenlijk gewerkt aan en nagedacht over toekomstige vraagstukken, die aanhaken op de leefbaarheid van de omgeving.

Dynamische leefomgeving

Wat maakt dat je je ergens thuis voelt? Het speeltuintje in je buurt, het huis op de hoek maar ook gedeelde verhalen, herinneringen of oordelen die samenklonteren op een plek zoals een winkelcentrum, park of school. Alleen is dat gevoel constant aan verandering onderhevig door veranderen in de directe leefomgeving. Sloop, verbouwingen, de komst van flexwoningen en klimaataanpassingen zijn nog maar een paar voorbeelden. Het bewonersperspectief wordt nu nog onvoldoende meegenomen in de planvorming. Daarom is een nieuwe methodiek met aanvullende criteria nodig, die meer aandacht besteedt aan wat bewoners zelf belangrijk vinden in hun wijk. Dit idee past daarom goed binnen de Omgevingswet, die ruimte creëert voor erfgoedparticipatie.

Waarderen van erfgoed

Bij de waardering van gebouwen als cultureel erfgoed is het oordeel van een expert zoals een architectuurhistoricus belangrijk. Deze bepaalt als kundige buitenstaander de waarde op basis van de eigen kennis en ervaring. Daarbij wordt een vergelijking gemaakt met soortgelijke objecten vlakbij, in de buurt of in de rest van het land. Deze expert stelt zichzelf drie hoofdvragen om erachter te komen hoe waardevol de gebouwen zijn: wat is het belang voor de algemene geschiedenis van een stad of Nederland, welke bijzonderheden heeft het gebouw, en heeft het een bijzondere rol voor de omgeving rond het gebouw? Dat zijn ook de achterliggende vragen bij de 'Waarderingscriteria bouwkunst' ontwikkeld door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Maar waar we bij de waardering van gebouwen nog maar weinig rekening mee houden is de betekenis die bewoners zelf aan hun huis en omgeving geven. Dat is gek, want de leefomgeving wordt niet alleen bepaald door de bouwers, ontwikkelaars en overheden, maar juist ook door bewoners en gebruikers. Door de manier waarop we leven, geven we zelf vorm aan de ruimte die we bewonen en gebruiken. Dat is de reden waarom het bewonersperspectief moet meetellen in de cultuurhistorische waarde van een gebouw, plek of ruimtelijke structuur.

Oral history

De gebruikerswaarde maken we zo compleet mogelijk door de verwerking van persoonlijke verhalen van bewoners en persoonlijke objecten zoals foto's en films. Zo ontdekten we in Fase 1 van het onderzoek dat bewoners van hun eerste koopwoning plakboeken bijhielden, met daarin foto's van het gehele bouwproces. De verhalen en fysieke bronnen zijn onmisbaar voor de gebruikerswaarde. Uit de diepte-interviews in het oral history project met eerste bewoners en andere betrokkenen zoals vroegere bestuurders en ontwerpers ontdekten we ook belangrijke gebouwen en plekken die met een expertbril over het hoofd zijn gezien. Deze zijn toegevoegd aan de selectie. Datzelfde gebeurde tijdens de marktdag waar we veel bewoners konden spreken.

Erfgoedbewustzijn en educatie

Voordat je je leefomgeving kunt begrijpen, moet je je er eerst bewust van zijn. Veel mensen denken bij erfgoed vaak aan grote meeslepende dingen. Maar erfgoed vind je ook in het klein, of dichtbij huis. Door bewoners bewust te maken van hun leefomgeving en actief te betrekken bij de waardetoekenning binnen hun wijk, krijgen zij een gevoel van eigenaarschap.

10. Omschrijf op welke wijze het initiatief een structurele verandering teweeg kan brengen ten opzichte van het huidige functioneren van de erfgoedzorg. Denk bijvoorbeeld aan bewustwording van een veranderopgave, systeem aanpassing, schaa sprong, nieuwe coalities, verdieping op een thema, instrumentatie van een thema met werkwijzen of methodieken, of de verkenning van nieuwe mogelijkheden binnen een thema.

Omdat de bestaande 'Waarderingscriteria bouwkunst' van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) onvoldoende ruimte bieden voor een bewonersperspectief hebben we een nieuw criterium toegevoegd: de gebruikerswaarde. Juist de periode 1970-1990 blijkt geschikt voor het ontwikkelen van een nieuwe methode die als doel heeft het bewonersperspectief mee te laten wegen bij de cultuurhistorische waardering. Want naast de eerste en huidige bewoners, kun je ook de betrokkenen die meebouwden en -beslisten spreken. Na uitgebreid onderzoek van bestaande waarderingmethodieken, en gesprekken met experts en andere pionierende gemeentes besloten we om de aanpassing van de waarderingscriteria zo concreet en behapbaar mogelijk te maken. Daarmee is de Leidse methode om de cultuurhistorische waarde voor jong erfgoed te bepalen uit vier criteria komen te bestaan:

1. De algemene historische waarde;
2. De objectwaarde;
3. De samenhangwaarde;
4. De gebruikerswaarde

Met gebruikerswaarde worden de waarden bedoeld die voortkomen uit het gebruik en praktijken (tradities, handelingen of activiteiten gemeenschap), gemeenschapswaarden (identiteitsvorming, collectief geheugen, herinneringen, publieke bekendheid), en belevingswaarden (beleefbaarheid tijdperk, bijdrage woon- en leefklimaat). De overige drie waarden zijn een hertaling van de bestaande 'Waarderingscriteria bouwkunst'. De algemene historische waarden betreffen uitingen als onderdeel van een bredere tendens in de samenleving, op cultureel, sociaal-economisch, maatschappelijk, beleidsmatig of bestuurlijk gebied. De objectwaarde heeft met het materiële object op zich te maken, de waarde kan te maken hebben met het ontwerpconcept, typologie, techniek, het belang voor de

architectuurgeschiedenis, het pionierend karakter, etc. De samenhangwaarde betreft de ruimtelijke context.

Het doel van dit initiatief is om tot inclusieve waarderingsmethodiek te komen voor naoorlogs ruimtelijk erfgoed. Er is sprake van co-creatie door bewoners bij de waardetoekenning. Het initiatief levert een concrete en werkbare methode op die algemeen toepasbaar is bij cultuurhistorische analyses en waarderings van de leefomgeving.

Bij de beoordeling van uw initiatief wordt ook gekeken naar de aansluiting van uw initiatief bij de ambities van anderen en bij vraagstukken in de samenleving en de inzet van vrijwilligers. Daarover gaan de volgende drie vragen.

11. Omschrijf of, en zo ja op welke wijze het initiatief bijdraagt aan actuele (beleids)ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken. Te denken valt aan uitsluiting, dekolonisering en grote transities in de leefomgeving.

Het project draagt bij aan een samenhangende blik op de leefomgeving. Dat is met het oog op de Omgevingswet die als doel heeft dat de gemeente, bewoners en ondernemers op een meer integrale manier naar de leefomgeving kijken. Het voldoet ook aan een ander doel van de wet, namelijk bewoners meer invloed geven op hun omgeving. Daarnaast draagt het bij aan het concretiseren van de rol die erfgoed kan hebben voor brede welvaart. Dit omdat erfgoed een belangrijk onderdeel is van de leefomgeving en zo direct verbonden is met de kwaliteit van leven.

12. Omschrijf de projectorganisatie en rolverdeling en geef aan of en zo ja op welke wijze er bij de uitvoering van het initiatief sprake is van samenwerking met of betrokkenheid van andere belanghebbenden.

Rolverdeling

Projectleider (extern)

De (nog aan te stellen) projectleider van dit initiatief is eindverantwoordelijk. Hij/zij houdt de planning in de gaten, stuurt het team aan en houdt de voortgang van het project in de gaten. Hij/zij is (deels) aanwezig bij de geplande wijkactiviteiten. Ook neemt hij/zij belangrijke beslissingen en zorgt hij/zij dat het initiatief succesvol wordt afgerond.

Architectuurhistoricus (Erfgoed Leiden en Omstreken)

Is inhoudelijk expert en is vanuit de eigen expertise verantwoordelijk voor de kennisuitwisseling naar de wijken toe. Verzorgt de voorbereiding en de begeleiding van de studenten Antropologie van de Universiteit Leiden. Helpt (deels) mee met de geplande wijkactiviteiten. Schrijft de publicatie/nieuwe methodiek. Presenteert de eindresultaten in de wijken en voor het erfgoedveld.

Communicatiemedewerker (Erfgoed Leiden en Omstreken)

Verzorgt de communicatie binnen dit initiatief: sociale media, nieuwsbrief, website, pers etc., is (deels) actief betrokken bij alle geplande activiteiten en het tussentijds contact met de bewoners. Redigeert de publicatie/methodiek. En is aanwezig bij de presentaties in de wijken en voor het erfgoedveld.

Dataspecialist en/of projectleider e-erfgoed (Erfgoed Leiden en Omstreken)

Bereiden de verwerking van de data voor, begeleiden (deels) de studenten bij de verwerking van de data.

Vrijwilligers (Erfgoed Leiden en Omstreken)

Zijn (deels) aanwezig op de geplande marktactiviteiten. Helpen waar dat kan met het transcriberen/uitwerken van de afgenomen interviews met de wijkbewoners.

Studenten Antropologie van de Universiteit Leiden (vrijwillig)

Hebben een grote (of al dan niet de grootste) rol binnen dit initiatief. Bedenken een onderzoeksmethode en voeren het onderzoek uit. Ook werken zij namens Erfgoed Leiden aan een duurzame relatie met de bewoners, door middel van persoonlijke bezoeken en terugkoppeling. Zetten de kwalitatieve data (interviews) om naar kwantitatieve data. Presenteren hun onderzoek aan Erfgoed Leiden. Zijn (deels) aanwezig bij de presentaties in de wijken en voor het erfgoedveld.

Samenwerkingsverbanden

In Fase 1 van ons onderzoek is samengewerkt met bewoners, wijkverenigingen, historische verenigingen, de Leidse Amateur fotografen vereniging, academische partners (Vrije Universiteit en TU Delft), en andere gemeentes. We willen ook bij Fase 2, waarover dit voorstel gaat, gebruik maken van deze verbanden.

Voor dit initiatief zijn we daarnaast diverse samenwerkingsverbanden aangegaan:

1. Leren met de Stad

Leren met de Stad koppelt studenten Antropologie van de Universiteit Leiden aan dit initiatief. De studenten helpen ons in het kader van hun onderzoek bij de geplande wijkactiviteiten, maar ook met het bedenken en aanscherpen van de onderzoeksmethodiek. Ook werken zij namens Erfgoed Leiden aan een duurzame relatie met de bewoners, door middel van persoonlijke bezoeken en terugkoppeling. De Universiteit Leiden en het Kenniscentrum Psychologie en Economisch Gedrag (KCPEG) zijn beide betrokken bij Leren met de Stad.

2. Kenniscentrum Psychologie en Economisch Gedrag (KCPEG)

Het Kenniscentrum is een onafhankelijk adviescentrum dat zich baseert op wetenschappelijk onderzoek. Het doel ervan is het welzijn van de mens en de maatschappij te vergroten. Het KCPEG adviseert bij dit project allereerst op het gebied van participatie. Meer in brede zin helpt het daarnaast bij meedenken over de relevantie van dit project voor brede welvaart, dat kort gezegd over de kwaliteit van leven gaat. De dagelijkse leefomgeving, en de betrokkenheid van bewoners ermee, is direct verbonden met de kwaliteit van leven. Ruimtelijk of gebouwd erfgoed is een belangrijk onderdeel van de dagelijkse leefomgeving. Betrokkenheid van bewoners bij de waardetoekenning van erfgoed in hun omgeving kan als bouwsteen dienen voor het concretiseren van brede welvaart. Het Kenniscentrum zet haar expertise en netwerk in om bij dit project aansluiting te zoeken bij andere disciplines, bijvoorbeeld gericht op gezondheid en welzijn, die met brede welvaart bezig zijn.

3. Diverse gemeenten

Verder staan we in contact met de Gemeente Zaanstad en de Gemeente Hilversum omdat zij een vergelijkbaar initiatief hebben bedacht. Onderling wordt er kennis uitgewisseld en van elkaar geleerd, zodat we elkaar inhoudelijk kunnen versterken. Dat is juist zo belangrijk omdat in dit project en bij dat van de andere gemeenten sprake is van 'al doende leert men'. Het is een iteratief proces dat aangepast wordt op basis van de wensen van de bewoners.

4. Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL)

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) publiceerde vorig jaar de methodiek *Erfgoed als leefomgevingswaarde*. Dit is een referentiekader om grip te krijgen op de zeer diverse waarden die mensen toekennen aan cultureel erfgoed in hun leefomgeving. We verbinden de kennis en de expertise van het PBL aan ons initiatief. Het Leidse initiatief is een concrete manier om deze leefomgevingswaarden te operationaliseren. Onderling is overlegd dat:

- Het PBL een adviserende rol inneemt binnen dit initiatief, bijvoorbeeld door middel van een klankbordgroep;
- Erfgoed Leiden en het PBL elkaar voeden met verschillende uitvoeringsvormen van burgerparticipatie;
- de informatie over waarderingen die burgerparticipatie oplevert met elkaar vergelijken. Dit kan ook bijdragen aan de leefomgevingswaarden van het PBL zelf;
- praten over waarop je deze informatie verstaanbaar maakt en inbrengt in processen van planvorming.

13. Omschrijf in welke mate en op welke wijze vrijwilligers worden ingezet voor de uitvoering van het initiatief.

Vrijwilligers dragen in belangrijke mate bij aan de organisatie en taken van Erfgoed Leiden en Omstreken. Er is veel kennis over de inzet van vrijwilligers. In dit project kunnen we gebruik maken van de bestaande groep van zo'n 50 zeer betrokken vrijwilligers. Zij helpen op de achtergrond mee met de wijkactiviteiten en helpen met het transcriberen van de afgenomen interviews. Daarnaast is het belangrijk om bewoners in de wijken als vrijwilliger de wijkactiviteiten mee te laten organiseren.

Plan voor kennisontwikkeling en kennisdeling en de daarbij beoogde doelgroep(en)

14. De resultaten, inzichten en ervaringen die voortkomen uit uw initiatief moeten ten goede kunnen komen aan het hele erfgoedveld. De manier waarop u hier invulling aan geeft wordt meegewogen in de beoordeling.

Omschrijf hoe u de resultaten, ervaringen en bevindingen van uw initiatief actief deelt met het Faro- netwerk en andere relevante doelgroepen. Werk een plan uit voor kennisontwikkeling en -deling, inclusief de beoogde doelgroep(en) en omschrijf daarin hoe de resultaten van het initiatief worden gedeeld. Denk ook aan type communicatiemiddelen, frequentie etc. De kosten hiervoor kunt u opvoeren in uw begroting.

Presentatie aan het erfgoedveld is opgenomen in het activiteitenplan, de begroting en de planning. Hieronder verstaan wij o.a. het verspreiden van onze publicatie/nieuwe methodiek, het schrijven van artikelen in vakbladen, het bijwonen van symposia en presentaties en het plaatsen van artikelen op onze eigen website.

Bovendien geven we na afloop van ons initiatief bewoners zelf genoeg handvaten om op bestuurlijk en participatief vlak verder aan de slag te gaan in hun wijk. Onafhankelijk van Erfgoed Leiden en Omstreken.

Begroting

15. De gevraagde financiële bijdrage moet in verhouding staan tot de verwachte impact van het initiatief. Behalve een projectplan dient u ook een begroting toe te voegen (separate bijlage).

Omschrijf hieronder op welke wijze u de mogelijkheden van cofinanciering (eigen bijdrage en bijdragen derden) heeft onderzocht en wat daarvan de uitkomst is.

De partner Leren met de Stad wordt gefinancierd door de Universiteit Leiden, de Hogeschool Leiden en de Gemeente Leiden. De inbreng van Leren met de Stad in het project is in natura: de begeleiding wordt betaald door de drie genoemde partijen. Verder kunnen we gebruik maken van de expertise van het Kenniscentrum Psychologie en Economisch Gedrag (KCPEG). Dat betreft advisering over het participatieve gedeelte van het project en de kennisuitwisseling over brede welvaart. Ook dat is in natura. Het Kenniscentrum is een onafhankelijk adviescentrum zonder winstoogmerk.

Ingevuld door: [REDACTED] Erfgoed Leiden en Omstreken (Gemeente Leiden)

Datum: 20 september 2023